

АВІФАУНІСТИЧНІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ В ЛІВОБЕРЕЖНІЙ УКРАЇНІ У 2014–2017 рр.

В.М. Грищенко, Є.Д. Яблоновська-Грищенко

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, ННЦ «Інститут біології та медицини», Канівський природний заповідник;

вул. Шевченка, 108, м. Канів, Черкаська обл., 19000, Україна

National Taras Shevchenko University of Kyiv, Institute of Biology and Medicine,

Kaniv Nature Reserve; Shevchenko str. 108, Kaniv, 19000, Ukraine

✉ В.М. Грищенко (V.N. Grishchenko), e-mail: aetos.ua@gmail.com

Avifaunistic observations in the left-bank part of Ukraine in 2014–2017. - V.N. Grishchenko, E.D. Yablonovska-Grishchenko. - Avifauna of Ukraine. 8. 2017. - Data about 14 rare and insufficiently known bird species are presented. They were collected during expeditions in 8 regions eastward from the Dnieper. [Ukrainian].

Key words: fauna, distribution, rare species, breeding.

Представлені дані по 14 видах птахів, зібрані під час експедицій у 8 областях на схід від Дніпра.

Ключові слова: фауна, поширення, рідкісний вид, гніздування.

Матеріал зібраний попутно під час експедицій у 8 областях лівобережної частини України. Наводиться інформація по 14 рідкісних та маловивчених видах птахів. Частина даних була опублікована раніше (Грищенко, Яблоновська-Грищенко, 2015).

Руда чапля (*Ardea purpurea*). 4.06.2017 р. птах, який чатував на здобич, спостерігався на болотах по р. Перевід біля с. Сергіївка Прилуцького району Чернігівської області.

Велика біла чапля (*Egretta alba*). 4.06.2017 р. виявлена колонія на болотах по р. Перевід південніше с. Горбачівка Згурівського району Київської області. Тут гніздилося в заростях не менше 10–20 пар.

Чорний лелека (*Ciconia nigra*). 19.07.2016 р. один птах відмічений у заплаві Десни біля с. Оболоння Коропського району Чернігівської області.

20.07.2017 р. чорний лелека годувався на одному з пересихаючих озер у заплаві Десни біля с. Велике Устя Сосницького району Чернігівської області.

Сіра гуска (*Anser anser*). 4.07.2015 р. зграя з 8 птахів відмічена в заплаві Орелі біля с. Семенівка Зачепилівського району Харківської області.

Чорний шуліка (*Milvus migrans*). 4.07.2015 р. поодинокі птахи спостерігалися на каналі Дніпро – Донбас біля с. Личкове Магдалинівського району Дніпропетровської області та в заплаві р. Оріль біля с. Зінківщина Зачепилівського району Харківської області.

3.06.2017 р. чорний шуліка літав над ставком біля с. Райківщина Яготинського району Київської області. Осередок гніздування цих птахів по Супою зберігається, незважаючи на падіння чисельності виду. Раніше шуліки відмічалися неподалік від цього місця – біля сіл Дзюбівка та Трубівщина Яготинського району (Костюшин и др., 2015).

4.07.2017 р. поодинокі шуліки спостерігалися над дорогами південніше м. Василівка і західніше смт Залізничне Гуляйпільського району Запорізької області.

5.07.2017 р. шуліка пролітав над дорогою північніше м. Новомосковськ Дніпропетровської області.

20.07.2017 р. пара шулік відмічена над Десною біля с. Велике Устя Сосницького району Чернігівської області.

Лучний лунь (*Circus pygargus*). 19.07.2014 р. на луках Сейму біля с. Мутин Кролевецького району Сумської області спостерігалася самка, наступного дня – молодий самець.

21.07.2015 р. самка відмічена над болотами біля с. Бобрик Ніжинського району Чернігівської області.

4.06.2017 р. над болотами в долині Супою між смт Згурівка та с. Усівка Згурівського району Київської області спостерігався самець, який атакував самця очеретяного луна (*C. aeruginosus*).

Орлан-білохвіст (*Haliaeetus albicilla*). 7.05.2016 р. орлан пролітав уверх по течії над плавнями р. Удай біля с. Скибинці Чорнухинського району Полтавської області. Це був 4-річний птах (визначення віку за: Génsbøl, Thiede, 2005).

Фазан (*Phasianus colchicus*). Мисливські господарства розводять цих птахів у багатьох місцях, але побачити у природі фазанів зазвичай можна лише в південних областях України. 4.06.2017 р. ми зустріли самця на північній околиці с. Сергіївка Прилуцького району Чернігівської області неподалік від будівель.

Голуб-синяк (*Columba oenas*). По Україні невпинно поширюється нова екологічна форма цього виду – птахи, що гніздяться в порожнинах бетонних стовпів високовольтних електроліній. Велике поселення таких голубів, яке швидко зростає, є біля Канева в Черкаській області (Грищенко, Яблоновська-Грищенко, 2016). Місця гніздування синяків на ЛЕП виявлені також у Фастівському (Костюшин, Грищенко, 2013) та Бориспільському (Костюшин, 2015) районах на Київщині. 4.06.2017 р. ми бачили дві пари цих голубів на стовпах електролінії південніше с. Володимирське Згурівського району Київської області. Рано вранці один із птахів воркував на гніздовій ділянці. Пізніше того ж дня голуб-синяк на електролінії був знайдений також північніше с. Сергіївка Прилуцького району Чернігівської області. Раніше

гніздування цього виду у східних районах Київської області не відмічалось (Костюшин, Грищенко, 2013).

Припутень (*C. palumbus*). По населених пунктах Лівобережжя поступово все більше поширюється урбанізована форма. Птахи селяться біля людей, причому гніздяться не тільки в містах і селах, а й на базах відпочинку, польових станах та в інших подібних місцях. Таких припутнів поки що значно менше, ніж у Правобережній Україні, але чисельність їх із року в рік помітно зростає.

Сплюшка (*Otus scops*). Пізно ввечері 10.07.2016 р. вокалізуючий птах зареєстрований на північному березі каналу Дніпро – Донбас якраз на межі Дніпропетровської й Харківської областей – між селами Личкове Магдалинського району й Сомове Зачепилівського району.

Жовтоголова плиска (*Motacilla citreola*). 5.05.2016 р. самець спостерігався в болотистій заплаві р. Супій біля с. Свобода Згурівського району Київської області.

4.06.2017 р. пара птахів носила їжу пташенят у зарості на болоті в долині р. Перевід західніше с. Сергіївка Прилуцького району Чернігівської області.

Садова вівсянка (*Emberiza hortulana*). Співаючі самці неодноразово відмічалися в різних місцях на Лівобережжі:

6.05.2016 р. – 2 в лісосмузі серед полів між селами Лемешівка й Гензерівка Яготинського району Київської області;

7.05.2016 р. – 1 у лісосмузі біля с. Карпилівка Пирятинського району Полтавської області;

8.05.2016 р. – 1 у придорожній лісосмузі неподалік від с. Ульянівка Гребінківського району Полтавської області;

4.06.2017 р. – 2 в лісосмузі серед полів південніше с. Володимирське Згурівського району Київської області;

4.06.2017 р. – 1 у придорожній лісосмузі між селами Сергіївка та Яблунівка Прилуцького району Чернігівської області.

ЛІТЕРАТУРА

- Грищенко В.М., Яблоновська-Грищенко Є.Д. (2015): Зустрічі рідкісних видів птахів у Середньому Придніпров'ї у 2014–2015 рр. - Збереження біорізноманіття в контексті сталого розвитку. Маг-ли Всеукр. наук. конфер. Черкаси. 56-59.
- Грищенко В.М., Яблоновська-Грищенко Є.Д. (2016): Голуб-синяк *Columba oenas* на Канівщині. - Troglodytes. 7: 201-204.
- Костюшин В.А. (2015): Новое место гнездования клинтуха (*Columba oenas*) на ЛЭП в Киевской области. - Беркут. 24 (1): 65.
- Костюшин В.А., Грищенко В.Н. (2013): Материалы по распространению клинтуха (*Columba oenas*) в Киевской области и сопредельных районах. - Беркут. 22 (1): 48-50.

-
- Костюшин В.А., Домашевский С.В., Грищенко В.Н. (2015): Материалы по распространению черного коршуна (*Milvus migrans*) в Киевской области в гнездовой период. - Беркут. 24 (1): 42-46.
- Génsbøl B., Thiede W. (2005): Greifvögel. 4. Auflage. München: BLV. 1-415.